

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما صلوات

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

مدایح و مصائب

امام حسن مجتبیٰ علیه السلام

از زبان شعر

سید علی حسینی قمی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مدایح و مصائب امام حسن مجتبی (ع) از زبان شعر

نویسنده:

علی حسینی قمی

ناشر چاپی:

نبوغ

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	..... فهرست
۶	..... مدایح و مصائب امام حسن مجتبی (ع) از زبان شعر
۶	..... مشخصات کتاب
۶	..... در مدح امام حسن مجتبی (ع)
۸	..... در رثای امام حسن مجتبی (ع)
۸	..... در رثای امام حسن مجتبی (ع)
۱۰	..... مصیبت امام حسن مجتبی (ع)
۱۰	..... مرثیه در شهادت امام حسن مجتبی (ع)
۱۲	..... نوحه وداع امام حسن مجتبی (ع) با برادر
۱۴	..... رباعی
۱۴	..... پاورقی
۱۵	..... درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

مدایح و مصائب امام حسن مجتبی (ع) از زبان شعر

مشخصات کتاب

نویسنده: سید علی حسینی قمی

ناشر: نبوغ

در مدح امام حسن مجتبی (ع)

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم

«اما الحسن فان له هدى و سؤددى و اما الحسين فان له جودى و شجاعته.»

«كشف الغمه، اربلی، ص ۱۵۴»

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمود:

«به حسن، وقار و سکینه و عزت و شرف خود را دادم و به حسین، بخشش و شجاعت خویش را بخشیدم.»

[صفحه ۸۵]

«ذاکر»

با غم عشق تو تا یار، دل زار من است

بہتر از خلدبرین، گوشه بیت الحزن است

نه غم حور و نه اندیشه جنت دارم

از زمانی که مرا بر سر کویت وطن است

قصه‌ی عشق من و حسن تو ای مایه‌ی ناز

نقل هر مجلس و زینت ده هر انجمن است

بعد از این یاد، کس از لیلی و معجون نکند

حسن اگر حسن تو و عشق اگر عشق من است

تویی آن یوسف ثانی، که ز یک جلوه‌ی حسن

محو دیدار تو، صد یوسف گل پیرهن است

از پی دیدن رخسار تو موسای کلیم

سالها بر سر کویت به عصا تکیه زن است

[صفحه ۸۶]

آدم و نوح و سلیمان و مسیحا و خلیل
همه را مهر ولای تو، به گردن رسن است

خلق گویند: بگو دلبر و معشوق تو کیست
که تو را در غم او، این همه رنج و محن است

چه بگویم که نم از یم نتوان وصف کند
دره را ذره نداند، چه بها و ثمن است

به مدیحه‌ش نتوان گفت، که آن ماه جبین
سرو سیمین بدن و خسرو شیرین سخن است

ثمر باغ رسالت، گهر بحر وجود
والی ملک ولایت، ولی مؤمن است

اولین سبط و دوم حجت و سیم سالار
چارمین عصمت حق و یکی از پنج تن است

نام نامیش حسن، خلق گرامیش حسن
پای تا فرق حسن بلکه حسن در حسن است

رو حسن، موی حسن، بوی حسن، خوی حسن
یک جهان جوهر حسن است که در یک بدن است

«ذاکر» از مدح همه خلق، فروبسته زبان
لیک در مدح حسن طوطی شکر شکن است

[صفحه ۸۷]

در رثای امام حسن مجتبی (ع)

«وصال شیرازی»

از تاب رفت و طشت طلب کرد و ناله کرد
و آن طشت راز خون جگر، باغ لاله کرد

خونی که خورده بود همه عمر، از گلو بریخت
دل را تهی ز خون دل چند ساله کرد

از دوستان، ملامت بی حد شنیده‌ای
تنها ندیده‌ای ستم از دست اجنبی

زهر جفا نمود، تو را شیر خوش گوار
از بس که تلخ کامی و بی‌تاب و پرتبی

نشیده‌ام نشانه‌ی تیر ستم شود
جز نعلش نازنین تو، در هیچ مذهبی

زینب کشید معجر [۱] و آه از جگر کشید
کلثوم زد به سینه و از درد ناله کرد [۲].

[صفحه ۸۸]

در رثای امام حسن مجتبی (ع)

ای ماهی دریا برایت گریه کرده
پیغمبر و زهرا برایت گریه کرده

نالم برای غربت
زائر ندارد تربت
مظلوم حسن جان (۲)

ای آن که آید بوی عشق، از تربت تو
قبرت گواهی می دهد، بر غربت تو

نالم برای غربت
زائر ندارد تربت
مظلوم حسن جان (۲)

ای قلبت از زهر هلاهل پاره پاره
قبر شریف گشته ممنوع الزیاره

کنار قبر مادرت
شد تیرباران پیکرت
مظلوم حسن جان (۲)

ای در عزایت خون دل یاران نمودند
با تیر کین نعش تو گلباران نمودند

کنار قبر مادرت
شد تیرباران پیکرت
مظلوم حسن جان (۲)

با آن همه صدق و صفا و پاکی دل
شد مزد زحمتهای تو زهر هلاهل

نالم برای غربت
زائر ندارد تربت
مظلوم حسن جان (۲)

مصیبت امام حسن مجتبی (ع)

«آیه الله غروی کمپانی»

هرگز دلی ز غم، چو دل مجتبی نسوخت
ور سوخت ز اجنبی، دگر از آشنا نسوخت

هر گلشنی که سوخت، ز باد سموم سوخت
از باد نوبهار و نسیم صبا نسوخت

چندان دلش ز سرزنش دوستان گداخت
کز دشمنان ز هر بد و هر ناسزا نسوخت

هرگز برادری به عزای برادری
در روزگار، چون شه گلگون قبا نسوخت

آن دم که سوخت حاصل دوران، ز سوز زهر
در حیرتم که خرمن گردون چرا نسوخت

تا شد روان عالم امکان، ز تن روان
جنبنده‌ای نماند کزین ماجرا نسوخت

[صفحه ۹۰]

مرثیه در شهادت امام حسن مجتبی (ع)

«ذاکر»

شهر، امروز پر از شیون هر مرد و زن است
مگر ای غم زدگان روز عزای حسن است

قصه‌ی جعه‌ی ملعونه و آن زهر جفا
گفتگویی است که در هر گذر و انجمن است

نوبت عشرت اسماء و معاویه رسید
شاد از مرگ سلیمان زمان، اهرمن است

همه دلهاست پر از غم، مگر امروز حسین
از غم مرگ حسن همدم رنج و محن است

بهر زهرای حزین از خبر مرگ حسن
باغ فردوس برین، گوشه بیت الحزن است

گفت با زینب غم دیده حسن، در دم مرگ
بنشین در بر من، تا که مرا جان به تن است

[صفحه ۹۱]

خواهرا زهر جفا، کار مرا کرده تمام
اول درد تو و آخر عمر حسن است

می‌روم یکدم دیگر من از این دار فنا
بسوی جنت فردوس، که مأوای من است

بعد از این جان تو و قاسم نیکو سیرم
ز آن که داماد حسین، آن شه گل پیرهن است

زینبا! روز فراق است، اگر صبر کنی
سخنی با تو مرا هست که آخر سخن است

خواهرا خیز زجا، زود برو طشت بیار
که مرا خون دل از جور فلک، در دهن است

من ندانم که در آن حال، به زینب چه گذشت
دید چون لخت جگر، از حسنش در لگن است

گفت ای وای که شد خاک عزا بر سر من
که حسن از بر من، عازم شهر و وطن است

[صفحه ۹۲]

نوحه وداع امام حسن مجتبی (ع) با برادر

چون حسن با اجل شد برابر
در دم مرگ با حال مضطر

گفت از سوز دل با برادر
ای برادر، امان از جدایی

ای حسین، ای مه بی قرینه!
دیدم آخر ز بیداد و کینه

بی برادر شدی در مدینه
ای برادر، امان از جدایی

وعده‌ی وصل جانان رسیده
موسم دادن جان رسیده

روز عمرم، به پایان رسیده
ای برادر، امان از جدایی

در دم مرگ، مادر ندارم
جز تو غم‌خوار دیگر ندارم

ای دریغا که مادر ندارم

ای برادر، امان از جدایی

مادرم کو که گرید برآیم
سوی قبله کشد، دست و پایم

یا ببندد دمی چشمهایم

ای برادر، امان از جدایی

من چو رفتم، از این دار فانی

بعد مرگم، بکن مهربانی

با یتیمان من تا توانی

ای برادر، امان از جدایی

[صفحه ۹۳]

قاسم من یتیم و فکار است

بی کس و مضطر و خوار و زار است

نزد تو از حسن یادگار است

ای برادر، امان از جدایی

بعد از این، ای مه سرو قامت

من نخواهم به دنیا اقامت

وعده ما و تو در قیامت

ای برادر، امان از جدایی

از زبان من زار و مضطر

گو به زینب، که ای جان خواهر

خیز و طشتی برایم بیاور
ای برادر، امان از جدایی

خواهرا رخت ماتم به بر کن
اندر این طشت پر خون نظر کن

بعد از این خاک عالم به سر کن
ای برادر، امان از جدایی

گر تو را «ذاکر» از چاکران است
امشب از بهر من، در فغان است

اجر او با خدای جهان است
ای برادر، امان از جدایی [۳].

[صفحه ۹۴]

رباعی

افسوس که رفت از دل، آرام حسن
لبریز شد از خون جگر، جام حسن

خونی که به عمر خورده، امروز آن خون
برگشت دوباره، باز از کام حسن [۴].

پاورقی

[۱] چادر.

[۲] گویند وصال شیرازی که نابینا شده بود، در خواب حضرت زهرا (س) را دید که فرمودند: «ای وصال! اگر می‌خواهی چشمانت شفا یابد، اشعاری در مصیبت فرزندم حسن بسرای.» و او چون از خواب بیدار شد، دیوانه‌وار در اطاق می‌گشت و این اشعار را انشاء می‌کرد، تا آنکه چشمانش به برکت آن حضرت بینا شد.

[۳] جوهری متخلص به «ذاکر».

[۴] ذاکر.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار- ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی

دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۰۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

(ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

(ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

(ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سـایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳-۲۳۵۷۰۲۳-(۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور

کاربران (۰۳۱۱)۲۳۳۳۰۴۵

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبها: -۰۶۲۱-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰ IR

۵۳-۰۶۰۹ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام: - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمتها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، اما تو دریچه ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بَدان، نگاه می دارد و با حجّت های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می سازد و او را می شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتمّاً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

